

Պարզ Խօսքեր

ԱՐՇԵՍԱՍԱՆ ԾԱՆԻԿ

Կ'ըսուի թէ Պոլսոյ քանի մը վարժարաններուն մէջ ծաղկալիութեան նախատարբերը պիտի աւանդուին դըպրոցական նոր տարելընալին սկիզբը: Եթէ այս լուրը ճիշտ է, մեծ քաջ մը առած պիտի ըլլանք դէպ ի արհեստական կրթութիւնը որուն արհաւիր փափաքող է մասնաւորապէս մեր Ս. Պատրիարք Հայրը: Արհեստական ծաղիկ չիներ մաքնէն ծաղկեալ ճարտարարուեստն է որ ի գործ կը դրուի մեր քաղաքի մէջ եւ ապրուստի պարկեշտ ու արդիւնաւոր միջոց մը կը հայթայթէ ըստ ժամբել աղքատ ընտանիքներու: 1860էն ի վեր մեծ յառաջդիմութիւն եղած է մասնաւորապէս տեղեւորութեան մէջ, որոնք կը պատրաստուին յատկապէս այս նպատակաւ ու դրոշմաւ կերպաներով: Առաջ, ամեն չինով ինչ կը պատրաստէր իր կերպար, իր զարդերը, և զարդերէն մարդու չէր ըսեր: Բայց հիմա վաճառատուներ կան որոնք յատկապէս տեղեւորութեան համար պատրաստուած կերպաններ կը ծախեն: Գործածուած կերպաններն են մուսլիմ, բամբակէ և մետաքսէ օրնու, իտալի, շարժ, և այլն: Նաեւ, բանաւորի՞նք գոյներ, վերամամ, խեժ, մածիտ, շրջեղ, թուղթ, բամբակ, բուրձ, անոյր մետաքս, արոյր, երկաթեայ թել եւն: Բարդի մէջ կան 2000ի մօտ զործարաններ, ուր կ'աշխատեն 30,000 զործարար և մասնաւորապէս գործարարներ, իւրաքանչիւրը 3-5 թիւ, օրականով, ըստ կարողութեան և ճարտարութեան: Սպարոնի մէջ 1887ին միայն սկսած է արհեստական ծաղկաներու շինութեան յառաջդիմութեան թիւնը, որովհետեւ մասնաւոր դասընթացը մը հաստատուած էր Ծանաւարութիւնի մէջ և այլն: Սկսեցին վաճառականները, իրենց դործը աւելի ընթացեալեւ համար, վարպետ գործարարները զրկեցին գիւղերը և ծաղկալիութեան արհեստը սկսեցին զրկելու: Երբեք չի կարողանալու, որոնք այս կերպով ապրուստի նոր և պարկեշտ աղբիւր մը գտան: Մեր շրջանաւորտ օրերուցիւրէն անոնք, որոնց խեղճ միտքը վարժուի ըլլալու ետեւէ է, չեն կրնար իրենց ուղղութիւնը դարձնել արդեաւ այս տեսակ ճարտարարուեստներու վրայ:

ՍԽԵՆՈՒ ՄԵՐՈՒՆԻ

ԹՄԵՐԱԿԱՆ ԲՈՐՈՒՆԻ

Մնալը առողջարար է կ'ըսեն. իւրօք ալ հիւանդ մարդը չի խելար: Այս տեսակետով՝ Մանասեան թատերախումբին զանազան ներկայացումները աղքատ զարմանքներ են: Գտաւ Գիւրգի մասնաւոր թատրոնի այս վերջին կրակի գիւրգուան ներկայացումը «Առողջարար» կերպով խնդացնել տուան:

Առաջին արարուածին մէջ խորամանկ սպասուի մը տեսնուք որ իր տանտիրուհին գաղտնիպէս գիւրգուան պարանաշէն երթալը անոր ամուսնուն պահելու համար, այս վերջին կ'ըսէ հաւատարմութիւն թէ Տիպիւն Կը Նիշէ: Անտ ծիծաղալարձ քաղաքի մը ուր Տիպիւն Բնար կատակերգով դերասանութիւն մը ըլլալու կատարողապէս հաստատուց. բուն ծախարարութիւնները ողջունեցին իր բնական խաղը: Զօպանեան և Տիպիւն Եֆ., երկուքը մէկ-կանց այս խաղին մէջ խնդալէն մասնեցուցին:

Ետեղ յաջորդաբար երեք արարուածներու մէջ ունիւրեցինք ԵԼԻՔԻ ԻԼԻԱԿՆԻՍԻՒՆ խառնաբաժնի պարտաւարներ, որոնք հանդիսականներուն ծիծաղը շարժեցին: Անտ արամի կատակերգութիւն մը զոր կ'արժէ տեսնել, եթէ կ'ուզէք խնդալ: Բարդի գիւրգուան զօրօտակարներուն մէջ պատահաբար ժամանակ անցնող ամուսնացեալ մարդ մը իր «Կրկնոր» գլխարկը կը փախտաւորութեան մը մէջ կրողներով ուրիշ մը ձեռք կ'առնէ: Գլխարկներու այս անպատեհ փոխանակութեան հետեւանք եղած փնտառները ծիծաղալարձ դրձերու տողի կրուստն օրնք «Քանգա՛ններով կը խնդացնեն: Իրաւանները բոլորն ալ գոհ ձգեցին, բայց սակայն Տիպիւն Եֆ. մը արարմաշէր չէր երեւար. (իր դերասանական կարողութիւնէն սպասուած չափով չզոհալուց): Կատակերի կատակերգակը դանդաղ գտնուեցաւ: Բայց Հօլա, մասնաւորաբար, իր դերին կատարեալ «Երեւուում» ունէր և Շանիւնեան ցոյց տուաւ որ Մանիկ «Երեւուում» հանաձոր աշակերտներէն է:

Այս թատերական երկոյթը ուրիշն զուրմաշէր եղաւ: Առաջին ատիւն և—5 արար տուաւ հանդերձ 1 արար գաւառի «Երեւուում»-ը և հանելի պիտի ըլլայ կ'ըսեն թատերադերձները. «պոպո Մանիկ» սանկ երբեմն թատե-

րարեմն վրայ երեւալու է, հապա՛ Միւս կողմէ՛ թատերի մուտքին մէջ 3 զրուի երրորդ դասակարգ մը ալ աւելցնելը յարմար կը տեսնու, որպէս զի շատ մը թատերաւէր աններու պիտե՛ն կարենայ իրենց փափաքը գոհացնել:

ՊԱՆԴՈՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՐ

ՄՕՐԹԵՆԼԻՆԿԻ ԿՈՒԻԼԵ

ԿՈՒՆՏՈՒԿՈՒՌ

ՄԱՍՆԱԿՈՒ ՆԿԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԳԵՆԿԻ ՃԱԿԱՍԱՄԱՐՏԵՐԸ

ԻՌԻՍԱԿԱՆ ԾԱՆՐ ԿՈՐԻՍՏԵՆՐ

ԼՈՒՐԵՐ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԵՆ

ՃԱՐՆԱԿԱՆ ԻՆՏԵՆՍ ԵՒ ԴԻՄԱՆԱՆ ՏԱՔԻՆ

(Վերջին բնագրերով առնուած Սերգեյան քերթերն: Կեղեցիկ պատկերները կ'ընթացնեն իրենց կամուրջներէն եւ օտարմանկարէն:

Ճարնական Առաջին Բանակին հետ զանազան Սրահներէ մասնաւոր թղթ-թակիքը Պատերազմի դաշտէն կը գրէ Յուլիս 17 թուով, Սէլէի ճամբով Լոնտոն հեռագրուած Օգո. 4-ին: —

Իրուները այս առաւօտ ըսուն յարձակում մը ըրին Մօթիւնիկի մեր ռազմագիտական ճակատին դէմ: Կը-ուրը ամենախիտ ընտելեւ ունէր, և տեսնել արդարեւ միջոց մը միջոցը:

Բայց արդիւնքը թշնամիին համար ալ աւելի աղետալի եղաւ քան անոր առաջին յարձակումը Յուլիս 4-ին: Կէս զիւրեկէն քիչ ետքը ռուսական զօւնդեր յանկարծ անակնկալ կերպով երեւցան մեր ճակատողին վրայ: Ճարնական կ'ըստարժեքին հրամայողը, կանակեցի մէջ այս շարժումը պարզ կեցի՞րք մըն է, ազդարարից կիրճը պաշտպանող իր զօրքերուն ամուր կենալ, և հրամաններ արձակել որպէսզի Ճարնիկ պահակները և յառաջագանները դիմադրութիւն չեն և ալ զանազան ռազմաթիւ թշնամիին, այլ եւ ջաշուրին ամրութեանց նոր գծի մը վրայ: Մեծանին ետեւը սարի մը վրայ:

Այս գծին հասնելու համար հարկ էր անցնել խորունկ հովիտ մը, որուն երկայնքը թշնամին կը վիտար կուռ զանաւածով:

Իրուք սակայն յառաջացան, բայց Կիրճին զագաթը զետեղուած թնդա-նօթներէն և խրամներուն մէջ մարա-փակ հետեւակներուն ռազմարտածան հրազաններէն խիտ տաք կերպով ընդունուցան:

Այսու հանգիսէ, Իրուք դիւրաւ ընկնուող մարդիկ չէին: Այն օրը տարեքարեն էր հոգալարող դէպքերը, և յարձակողներուն մէջ կային ընդառնութիւն ներշնչած էր Իրուներուն թէ ա-մէն բան իրենց նպատակաւ էր, և թէ Կիրճը պիտի զգաւին, որովհետեւ գիւ-տիւններուն դիրքն ալ հետզհետէ ազա-հով ապաստան կուտար իրենց, բուն մը որք զուրկ էին մասուն կին իրենց առաջին յարձակման պահուն:

Իրուական գիծը կը տարածուէր ամբողջ երեք մղան: Այնպիսի կը գտնուէր անտառի մը մէջ, Ճարնիկ-ներուն ըսնած խրամներէն 800 եարտա միայն հեռէ, և իրենց ճակատողը մը գտնուէր զատիկափին վրայ միայն ը-լուրին, որու գագաթը կը տիրէր Կիրճին:

Ճարնական Հրետանին ծանր կրակ մը սկսաւ արալայսին, արդէն լոյսը սկսած էր ըստ բաւականին փայլիլ նպատակը դիւրացնելու համար: Իրենց ուուրերը տեսնելի աւերում կը գործէին Իրուներուն խիտ կարգերուն մէջ հօգ-տին վրայ և Մեծանին չափով:

Անոնցմէ ոմանք Կատան կը փնտելին մեր ճակատողի անտառի մէջ, ուրկէց սակայն, կամաց կամաց, բայց ապահովաբար դուրս կը քուլէին: Ուրիշներ կրակ կը տեղացնէին հովիտ-ներուն վրայ մեր աշակողով ըլլուներէն, մինչ զաղմթիւ Իրուներ ալ Կիրճին արեւելեան ստորոտը գիւղի մը մէջ ապաստանած էին, ուր իրենց թշն-գանօթներուն դիրքը յայտնապէս կը տեսնուէր:

Ճարնիկներուն յաճախեցողի կրա-կին տակնկարէն էր որ Իրուք աւելի առաջ տանէին յարձակումը: Եւ իսկոյն նահանջի փողը հնչեց: Նահանջը կրա-կանքն արձուցանեա ժամը, բայց ճար-ւորութեամբ, և արդէն իսկ մուրը կո-

խած էր երբ ճակատամարտին վերջին ուուրը կը պայթէր:

Գանի մը ժամեր ըլլաները տակա-ւին արձագանք կ'առնային հրացանի գնդակներուն, բայց Իրուք, անգամ մը որ յուսախոր եղան, լուրջ նոր փորձ մը չըրին օրուան բախար դար-մանելու համար:

Ծախնի էր թէ ծանր կորուստներ կ'աւծէին, և հաւատարապէս ստոյգ էր թէ բոլորովին ի գերել եղած էր իրենց փորձը, և պարտաւոր էին մաղթել որ ուրիշ կէտերու վրայ աւելի բախտաւոր ըլլային:

Կէս օրէ վերջ ժամը 3ին դէպ էր Լիւստանկի տանող ճամբան սեւցած էր ուուս զինուորներով, երբ կամաց կա-մաց կ'երթային մտնել այն տեղ ուրկէց դուրս ելած էին:

Իրենց յարձակման կատարեալ ան-յաջողութեան պատճառներէն մին ա'յն էր թէ սկիզբէն արդէն իրենց թնդա-նօթները բոլորովին անշահ էին: Թար-ձակման առաջին ժամերուն Կիրճին ստորոտի ճիւղէն մերթ ընդ մերթ մէկ-եկուս ուուր կ'արձակէին, բայց բա-ցարձակապէս անկարող էին ո ո է յիսա ընելու:

Իրուական կորուստներուն չափը 2000 կը հաշուէր, Ճարնիկը 300էն աւելի կորսուցրին, որոնցմէ 10ը միայն պահուեցան:

Թշնամին վերջապէս հասաւ իր առջի դիրքը, Լիւստանկի ճամբուն վրայ զոհուած սպիտակ աշտարակին մօտ, ուր հիւս կ'աշխատին զօրացնել իրենց հողապատնէները:

Մօթիւնիկի վրայ այս յարձա-կումը, որ ա'յլաւն աղետալի վերջա-ւորութիւն մը ունեցաւ, մէկ մասն էր միայն ճարնական դիրքերուն վրայ ընդհանուր յարձակումի ծրագրի մը, որ ամբողջ գիծերուն վրայ բոլորովին ճակտողութեամբ մը եղաւ:

Ամէն պարագայի մէջ սակայն Ճա-րնիկներուն իսկ զարմանք պատճառեց Իրուներուն նահանջը, որովհետեւ ան-գամ մը որ Կիրճին մօտ ա'յլաւն լու-ղիքը մը բռնած էին, պէտք էր որ կարող ըլլային տիրել անոր: Իրենց ետ ջաշուրը կրնայ բացարձակ երկու կերպով.—կա'մ ա'յն է որ մեր ճակա-տին մէկ ուրիշ կէտին վրայ զինուորա-կան գործողութիւններ կը մղուէին, և կամ ճարտար հրամայարութեան մը ռազմակալութիւնը կար:

* Թղթի մէջ հանրային կրթ-ծիքը ամէն տեսակ հայրենի կ'ընէ Բուրաթիւնի ներկայ դիւտարութեան վրայ: Ծառերը կը կարծին թէ մտադիր է ան միշտ դէպի հիւսիս նահանջը, որովհետեւ Բեքիւնի ալ հեռագիր մը ծանուցած է թէ Իրու զօրքերուն մեծագոյն մասը Լիւստանկի Մուրաթէն ջաշուած է: Սակայն աւելի իրապէս և լուրջ մաս մը հաւատ չին: Ծառի Բեքիւնի լուրին, և կը պնդէ թէ Բուրաթիւնի մտադիր է ճակատը ան-գամ մըն ալ փորձել Լիւստանկի մէջ, Զօրավար Բուրաթիւնի մանրամասն տե-ղեկագրութիւնը աւելի յայտնի կ'ընէ ա'յլ իրողութիւնը թէ Եմալցուրիկին և Նուրուիկցուրի զօրաւոր առաջնակարգ զինուորական հարուած մըն էր, որ բացարձակապէս ջաշուախեց Իրուներ: Իրենց փորձը յարձակողականի օրեւելու:

* Թիւուրիկի վրայ յարձակող ճարնական բանակին հետեւեալը կը տեղեկագրուէր.—Կուրիս մէջ մեր կո-րուստներն են 860, որոնցմէ 194ը սպանուած, և 666 վիրաւորուած: Թշնամիին դիմակներէն 700 հոտ թա-ղեցինք պատշաճ յարգանքով: Գրաւե-ցինք վեց զաւառային թնդանօթ, բա-հով հրացան, ուուր, և մեծաքանակ ախիւր, քարի, ուղղամուրներ, եւն:

* Զօրավար Բուրաթիւնի մանրա-մասն տեղեկագրին նախընդ, որուն անարկները վերը, Իրու թշնամիին միջեւ ցարդ կրած ամենամանր ճակո-ղութիւններէն մին տեղի ունեցաւ: Եմալցուրիկի կուրիս մէջ Յուլիս 31ին, Բեքիւնիկի մօտ, Եմալցուրիկու-հինգ մղան դէպի հարաւ, ուր ճարնա-կան վաշտը նահանջող ուուսական զուե-դին ետեւը անցաւ: Եւ 200էն 1000 մէկը հեռուէն կրակի ընկնանար վրայ, որ կը բաղկանար երեք հետեւակ զօ-րագուններէն: 3էս օրէ վերջ Իրուք տեսարանին մօտեցան Կարմիր Կայի ջորով վիրաւորները տանելու համար: Թիւր տուին Ճարնիկը որ ալ զաւառ-ընեն և իրենց կրակը դադարեցուցին:

Ճարնիկը գրաւեցին երկու զաւառային թնդանօթ, 140 գրեթէ, եւն:

* Զօր. կուս Բեքիւնի վրայ Բուրաթիւնի յարձակումը տեսակ մը գու-նակութիւն էր ուուսական յարձակում-կանին սկզբնաւորութեան: Բուրաթի կը տեղեկագրէ թէ Իրուք հեռուցնոէ օգնական զօրքեր տանալով միջեւ չար զօրացնելու եղան: Իր բանակը յառաջ ջաշուցեց Յուլիս 30ին: Ճակա-տէն և կողմէն յարձակուեցին միջնոյն ժամանակ սկսած կրակի որ արալայսին Եմալցուրիկու գիրքին վրայ, նախ ճարնական կեդրոնին վրայ յար-

ձակումը շարունակուեցաւ: Սակայն ընդհանուր յառախաղացումը ետ թող-ուեցաւ, ճարնական ճակատողին յա-նջողութեան սպասելով: Իրուք ջանքս փորձեցին Եմալցուրիկու ետ տանելու, բայց իրենց յարձակումները ետ մղուե-ցան: Իրուք սկսան նահանջել Բշ. օր, և ճարուտ ըլլալով գետինը, ճարնա-ցիւք իրենց շարունակել իրենց հետա-պնդումը:

Եմալցուրիկի կուր. սկսաւ կրիա-կի արալայսին, ճարնիկը քիչցին ու-սակայն յառախաղացները: Ճարնական Հրետանին ապարդիւն էր գետիններուն զօրքեր ընտելեան պատճառաւ: Միայն 20 ճարնական թնդանօթները կը գոր-ծէին կէս օրէ առաջ, և կէս օրին ճա-կատ յարձակումն ալ չարողեցաւ: Մինչ այս մինչ այն, Կողմակի գործող ճարնական թեւը բոլորներէն վեր սկսաւ մաղցել, և ուուսական կրակին զօին մօտեցաւ ժամը 11ին: Ճարնա-կան հրետանին զօրացած էր, և հետե-ւակները առաջ ջաշուցին, հիմա կուր. կը մղուէր մաղթել զօին վրայ, Իրուք իր ժամուրթեան դիմադրեցին, և ճա-րուտ ապաստաւոր գետիններուն զօր-ւարութիւնին հետեւեալով Ճարնիկը իրենց զանոնք դուրս հանել: Երբ դիւրեւ եղաւ և հարկ եղաւ պատերա-ւ մը դադարեցնել, Ճարնիկը ջնացան ճիշտ ճակատամարտի կազմութեամբ: Կուր. վերսկսաւ արալայսին, և Իրուք արագ արագ ետ քուլեցան: Անբնիկ իր իրողութեան կ'ընտելուէր անհաշիւ ուուսական զաւառներին իտմըր քանի մը անգամ վեր բարձրացաւ, զլիւսա-րաբար նշաններ տար: Նպատակն: Մեծ դուք Պօրիս կրակի իր առաջին փորձութեան իրողութեան ստացաւ զօրավար Բեքիւնի հրաւարութեան տակ:

* Հայրենիկն ուուսական նահանջը սկսաւ Օգ. 1-ին, և նոյն գիւղերը երբ իրողութեան վերադարձութիւնները կը զարմանէին, վիրաւորներն ալ փոխա-րաբար նշաններ տար: Նպատակն: Մեծ դուք Պօրիս կրակի իր առաջին փորձութեան իրողութեան ստացաւ զօրավար Բեքիւնի հրաւարութեան տակ:

* Հայրենիկն ուուսական նահանջը սկսաւ Օգ. 1-ին, և նոյն գիւղերը երբ իրողութեան վերադարձութիւնները կը զարմանէին, վիրաւորներն ալ փոխա-րաբար նշաններ տար: Նպատակն: Մեծ դուք Պօրիս կրակի իր առաջին փորձութեան իրողութեան ստացաւ զօրավար Բեքիւնի հրաւարութեան տակ:

Իրողութեան վերադարձութիւնները կը զարմանէին, վիրաւորներն ալ փոխա-րաբար նշաններ տար: Նպատակն: Մեծ դուք Պօրիս կրակի իր առաջին փորձութեան իրողութեան ստացաւ զօրավար Բեքիւնի հրաւարութեան տակ:

* Բեքիւնի մէջ հանրային կրթ-ծիքը ամէն տեսակ հայրենի կ'ընէ Բուրաթիւնի ներկայ դիւտարութեան վրայ: Ծառերը կը կարծին թէ մտադիր է ան միշտ դէպի հիւսիս նահանջը, որովհետեւ Բեքիւնի ալ հեռագիր մը ծանուցած է թէ Իրու զօրքերուն մեծագոյն մասը Լիւստանկի Մուրաթէն ջաշուած է: Սակայն աւելի իրապէս և լուրջ մաս մը հաւատ չին: Ծառի Բեքիւնի լուրին, և կը պնդէ թէ Բուրաթիւնի մտադիր է ճակատը ան-գամ մըն ալ փորձել Լիւստանկի մէջ, Զօրավար Բուրաթիւնի մանրամասն տե-ղեկագրութիւնը աւելի յայտնի կ'ընէ ա'յլ իրողութիւնը թէ Եմալցուրիկին և Նուրուիկցուրի զօրաւոր առաջնակարգ զինուորական հարուած մըն էր, որ բացարձակապէս ջաշուախեց Իրուներ: Իրենց փորձը յարձակողականի օրեւելու:

Իրուական գիծը կը տարածուէր ամբողջ երեք մղան: Այնպիսի կը գտնուէր անտառի մը մէջ, Ճարնիկ-ներուն ըսնած խրամներէն 800 եարտա միայն հեռէ, և իրենց ճակատողը մը գտնուէր զատիկափին վրայ միայն ը-լուրին, որու գագաթը կը տիրէր Կիրճին:

Ճարնական Հրետանին ծանր կրակ մը սկսաւ արալայսին, արդէն լոյսը սկսած էր ըստ բաւականին փայլիլ նպատակը դիւրացնելու համար: Իրենց ուուրերը տեսնելի աւերում կը գործէին Իրուներուն խիտ կարգերուն մէջ հօգ-տին վրայ և Մեծանին չափով:

Անոնցմէ ոմանք Կատան կը փնտելին մեր ճակատողի անտառի մէջ, ուրկէց սակայն, կամաց կամաց, բայց ապահովաբար դուրս կը քուլէին: Ուրիշներ կրակ կը տեղացնէին հովիտ-ներուն վրայ մեր աշակողով ըլլուներէն, մինչ զաղմթիւ Իրուներ ալ Կիրճին արեւելեան ստորոտը գիւղի մը մէջ ապաստանած էին, ուր իրենց թշն-գանօթներուն դիրքը յայտնապէս կը տեսնուէր:

Ճարնիկներուն յաճախեցողի կրա-կին տակնկարէն էր որ Իրուք աւելի առաջ տանէին յարձակումը: Եւ իսկոյն նահանջի փողը հնչեց: Նահանջը կրա-կանքն արձուցանեա ժամը, բայց ճար-ւորութեամբ, և արդէն իսկ մուրը կո-

խած էր երբ ճակատամարտին վերջին ուուրը կը պայթէր:

Գանի մը ժամեր ըլլաները տակա-ւին արձագանք կ'առնային հրացանի գնդակներուն, բայց Իրուք, անգամ մը որ յուսախոր եղան, լուրջ նոր փորձ մը չըրին օրուան բախար դար-մանելու համար:

Ծախնի էր թէ ծանր կորուստներ կ'աւծէին, և հաւատարապէս ստոյգ էր թէ բոլորովին ի գերել եղած էր իրենց փորձը, և պարտաւոր էին մաղթել որ ուրիշ կէտերու վրայ աւելի բախտաւոր ըլլային:

Կէս օրէ վերջ ժամը 3ին դէպ

րուն վրայ, որոնք նախահանգիստ քաշ-
ուցանել ձեռքեցիք ու է կորուստ
չկրցին: Ձեռք գտնու թէ՛ ուսանական
մարտանակեր որչ ասողը նախահան-
գիստ մասն են թէ ոչ:

ԲԵՆԻՐՍՊՈՒՐԿ.—Մովակալ Ալեք-
անդ Մուգանի կը հեռագրէ Ջարին:—
Մեր Պայան, Աստի, Բայլասա և Նո-
վի յաճանաւոր, քանի մը թիւնա-
թիւններու ընկերակցութեամբ, Յու-
ճիւն զուրկ կան թշնամիին դիրքերը
ստիպանդու համար, և ճարտական
նաւերուն կողմէ, յարձակում կընցին:
Պայանի արձակած մէկ ուսումը պատե-
թաւալու անկարող լինելով մէջ զբա-
ւարանական Ինտելիգենցիա զբաւա-
րողով թշնամիին ետ դարձան և դէպքի բաց
ծով ուղղուեցան: Ճարտական ուրիշ
ճարտանակեր ալ յիշատեցան այս
ընդհարան միջոցին: Յու. Ճիւն, ճա-
րտեցիներուն ընդհ. յարձակումն պատ-
ճառու, ուսանական նաւարածին մը
դրոյնեցան Լուսնաբնակ: արձակուելու
թշնամիին դիրքերը և այս կերպով
Ջար. Սթեֆանի ալ կողմէ ոյժ տալու:
Նաւարածին վերադարձի միջոցին, ա-
կան մը պարկեցան ակնանկան նաւու
մը ներքեւ:

ԼՈՒՏՈՆ.—Ձիֆուկ ճարտական աղ-
բերէ հեռագրի մը կը ծանուցանէ թէ
Ջար. Սթեֆանի անձնական եղբիւր է,
Հեռագրի մը կը յարէ թէ Ռուսներն անձ-
նատուր ըլլալու կը պատրաստուին:

—Կը ծանուցուի թէ Ճարտական ու-
րոյած են Նիւ.—Ձեռանկ փոխադրել
իրենց գործողութեանց խախտիւ:
—Բրիտանական մարտական մասնա-
բաժանական յաճանաւ մը ընկերակցաւ ա-
կանի մը զարմուտով: Կը կարծուի թէ
Սիւսա յաճանաւ է:

—Հեռագրի մը կը ծանուցանէ թէ
Ճարտական Բորթ Արթուրէ 1200 մեք
հեռու պատնէններու մէջ անդադմ են:

ԲԱՐԻՉ.—Բեքերէ կը հեռագրուի
թէ ինական բանակին ընդհ. հրամա-
տար Եւան Երեւայ 200,000 զօրք կը
համարեն:

—Ռուսական Պայան յաճանաւ թե-
թեալակէ յիշատեցան ակնանկ մը զար-
նուեցուց:

—Ճարտական զբաւեցին Լուիզա
ժողը, Բորթ Արթուրի արեւմտեան կող-
մը, և այժմ հոն զօրք ցամաք կը հա-
նեն: Յու. Ձեռն ի վեր ու է յարձա-
կում չի ծանուցուի: Բորթ Արթուրի
դէմ:

ԲԵՆԻՐՍՊՈՒՐԿ.—Կը ծանուցուի
թէ ճարտական մարտ մը տեղի ունեցած
է Հայ.—Ձեռնի հիւսիսային կողմը, ճա-
րտականներուն և ուսանական ճար-
տական միջոցին: Մանրամասնութիւնք
չկայ:

ԼՈՒՏՈՆ.—Տէնփորէ հեռագրի մը
կը ծանուցանէ թէ Քոլորադոյի նախա-
դին մէջ կառավարման մը գործին ելած
է 125 հոգի թեւած են:

ՊԱՏՐԱՐԵԱՐԱՆԵՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՓԱՇԱ ՏՄՈՐՈՅԻ ՄԱՇԸ

Երկ հասած Բարիդան թերթերը
կը գրեն թէ Տիգրան փայա տԱպար, Տի-
գրանոսի արտաքին գործոց նախկին
նախարարը, որ օգտակարութեան հա-
մար Էլիման (Տուրքիոյ) կը գտնուի
մեռած է: Հանգուցեալը, փեսան էր
Նուսար փայալի, և Տիգրանոսի պետա-
կան ծանօթ անձնակազմութեանց մէջը:
Չարագացած լեզուաբան, լուրջ և հա-
մարկելով Տիգրան փայա ընդհանուր
յարգանք մէջ վայելէր Տիգրանոսի մէջ թէ
տեղացիներէն և թէ օտարներէն: Թեւե-
հաւատ էր մայրենի լեզուին—գլուխ
հարապակեան զատարարականութիւն մը
զատարար ըլլալուն պատճառաւ,—այսպէս
մեծ հոգածութիւն ունէր Գիւնթիւնի
ազգ. առաջնորդարանի գործերուն և
անանկան էր Տիգրանոսի գաւառա-
կան ժողովին: Տիգրան փայա կը
պատկանի Ապրիլի անդիւններին: Այլի էր
և ՏՄ տարու: Կը թողուր երկու զաւակ,
մանջ մը և աղջիկ մը:

ՄԱՐԻԱՔԱՆԱԳԻՍ ծանօթ և յար-
գելի վաճառականներէն մէկը, որ աղ-
ջատարական նպատակաւ եղած աճին
հիմուններու իր նպատակի իր զլանքով,
120 օսմ. ոսկի գրած է Կիլիկիոյ Անիւն:
Ս. Կաթողիկոսին տրամադրութեան
տակ, որպէս զի անով Կիլիկիոյ թեմե-
րուն զարգացական պիտոյնները հոգաց-
ալին, Երանապատկեամբ կ'արձանա-
գրենք այս զարեղութիւնները: Կիլի-
կիոյ Կաթողիկոսը որ Նիւթական անձ-
նութիւնը կը գտնար, այս կարգի
նպատակներով միայն առաջ պիտի կրնայ
տանել կրթ. և եկեղ. գործերը:

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Անիւն. Ս. Կաթողիկոսը
օրնութեան կոնդակ մը զրկած է
Տաւուսն վանք. Գաւառ պէլի: Տ.
Նեմուշ Մ. վրդ. Գաւառէն նոյն կոն-
դակը յանձնեց Յակոբ պէլի:

ՋՈՒՆԻԱՆԸ կապի յանձնաժողովը
հրապարակած է այս շարքու ինքու գու-
մարի Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը:

կապիին տրամադրութեան համաձայն,
վերջնականապէս ընտրելու համար, Եւ-
րոպայ զրկուելով ուսանողը:

ՊԱՏՐԱՐԵԱՐԱՆԵՆ Պատրիարք
(Ռուսական) զրկուած Տ. Արթուրէ
է. Թորոնտոյ Յուլի 15ին իր տեղը
հասած և ձեռնարկած է տեղայն կե-
ղց. և կրթ. գործերուն կարգադրու-
թեան: Տ. Արթուրէ կը տեղեկացնէ
թէ լանդեր կ'ընէ նախարարարան մը
բանալու համար: Եւ կը խնդրէ որ
տեղայն կեղեցիկին թաղ. ինտելիգեն-
ցի, որ միեւնոյն ատեն հոգաբարձու ալ է,
օրնութեան կոնդակ մը զրկուի քա-
շարութեան համար:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՒՐ երկ գու-
մարեցան Պատրիարքարանի մէջ նա-
խադրութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր
Ներկայ էին Տ. Գրիգորիս արք. Յով-
հաննէսեան, Տ. Նիկիէ կաթ. Գաւառ
և Տ. Տ. Սեփեան, Սանտաճեան ու
Շահպազեան աւագ քահանայները:

1. — Եւրոպայի առաջնորդ Տ.
Գիգորի կաթ. Ինթելիգենցի Մանչեսթըրէ
կը տեղեկացրէր թէ Զմիւռնիոյ Տ.
Գաւառի զ. Նիկիտարեանը այն-
չու ինքիւ ընտրուած է Մանչեսթըրի Ս.
Նիկիտարեան, Ժողովը հաստատեց անոր
ընտրութիւնը եւ արտօնեց զինքը մեկ-
նելու պաշտօնատեղին:

2. — Ժողովը կարգաց առնա-
կան խնդրոյ մը մասին Երեւնայի ա-
ռաջ. փոխանորդ Տ. Արտաշէս վրդ.
ընտելութեան տեղեկացրէր և նկատելով
որ կինը անպատեհաւ տարբեր մը մէջ
ամուսնացած է երեսուն տարեկան աւ-
անք մը հետ, որ Նախ. վրդ. միայն կե-
նակցել վրդ. լքած է իր ամուսնի և
ուրիշ մը հետ պատկուած է կրկին, ու-
րոյնց լուծել պատկը և կինը արտօնել
զարմանք ամուսնանալու: Ինչ պարզ էր
նոր կենակցին հետ զրկել կեղեցույ-
նադրութեանը և գտնել պատկա-
ղիք քահանայ օրնական պատժին են-
թարկելու համար զայն:

3. Սղերդի առաջնորդ Տ. Փառնէ
վրդ. կը տեղեկացրէր թէ այրիացեալ
քահանայ մը Ս. Կոնստանտին վանքին վա-
նայար կարգած է: Ժողովը իր հաւա-
նութիւնը յայտնեց:

Ժողովը ամենմէ զատ զբաղեցաւ
կարգ մը ամուսնական խնդիրներով:
ՄԱՐԻԱՔԱՆԱՐՔԱՐԱՆԸ ՍԱՀԸ.

— Մոնթրէալի Կոնստանտին վանքին
— Մանչեսթըրէ կը ծանուցանեն տեղայն
հայ վաճառականներու երեքացոյն ան-
ճար Մարտիրոս էֆ. Թագմաճեանի մա-
նջ, Հանգուցեալը կը ձգէ 200,000
անգլ. ոսկիի հարստութիւնը:

ՎՍԽՄ. Գրիգոր ինքն Շահանաճեան,
Տ. Վահրէ Մ. վրդ. ի պատրաստած
հոգակալն Ուսումն անունը զատարարէն
նիւթած է գաւառական աղքատիկ
վարձարաններու:

ՆԱՄԱՍԻՑ ԹԱՆԶԱՒԱՐՈՒՐԸ երկ
գուժարարեցան Ղալաթի Նորդա-
րանին մէջ նախադասութեամբ Ս.
Պատրիարք Հօր: Ներկայ էին Բարթոլ-
թեան, Սիւնի Գալաթիական և Նը-
ուսարդ Գալաթիական էֆ. ներք:

1. Մարտիրոս էֆ. Թագմաճեանի
մատուցան առթիւ իշուեցան Յանձնա-
ժողովով մէջ թէ հանդուցեալն չէր
զլացած իր աշակցութիւնն ընտանի
կարօնեցող հոգածութեան գործին մէջ,
և բաց ատի յիշուեցան Նաւ. որ Թա-
գմաճեան էֆ. փափագ ունէր, տեւա-
կան օգնութիւն մը ստանալու կրթ.
բարեգործական նպատակները մը
համար, ինչպէս որ այս մասին Ս. Պատրիարք
Հօր տեղեկութիւն հաղորդուած էր յա-
ռաջագոյն: Յանձնաժողովին իր վշտու-
ցութիւնն յայտնեց Թագմաճեան էֆ. ի
մատուցան առթիւ, և որոյնց ցաւակցու-
թեան զիր մ'ուղղելով հանդուցեալն
հարազատաց, յայտնել միանգամայն իր
անկողնութիւնն թէ պիտի հանձնէ հան-
ձնաժողովին փափագն իրագործել:

2. Յանձնաժողովը զլիւսարարաւ
զբաղեցան իրեն սեփական զատար-
արութեան հաստատելու արդիւնատեղին
խնդրով. և այս մասին ինչ ինչ կար-
գարութիւններ ըլլան:

3. Մէկ քանի գաւառներու կար-
տեցող համար անմիջական օգնութիւն
խնդրուած ըլլալով Յանձնաժողովը Ս.
Պատրիարք Հօր յանձնեց վերադին նը-
պատեցի զրկել:

4. Ս. Պատրիարք Հայրը տեղեկու-
թիւններ հաղորդեց նպատակի մատուցի
հաշտական վիճակի մը վրայ, և յայտա-
բարեց թէ յառաջիկայ նստին նիւթի
ներկայացնել հաշտեցոյց մը:

ԳՈՒՆԱՅԻ Երեւնի թեմին Տ. Մով-
սէս քահանայն Պատ. փոխանորդ Տ.
Վահրէ Մ. վրդ. կարգադրութեամբ Կ.
Դանիէլ քահանայից զատու և Թաղ.
ինտելիգենցիա լիւրջ փոխար. փո-
խարարուած ըլլալով, այս անգամ Երեւ-
նի թաղ. ինտելիգենցիա և Տ. Պատրիարք
քահանայի զիմուք ըրած են Պատ. փո-
խանորդ Հօր, որ Պոլսի տիրացու Յով-
հաննէ Սողանէմէզեանց տեղափոխ
վրայ քահանայ ձեռնադրուի:

ԳՈՒՆԱՅԻ Պատ. փոխանորդ Տ.
Վահրէ Մ. վրդ. Պոլսու Պատրիարք Կ.
Դանիէ Սողանէմէզեանց տեղափոխ
վրայ քահանայ ձեռնադրուի:

ԳՈՒՆԱՅԻ Պատ. փոխանորդ Տ.
Վահրէ Մ. վրդ. Պոլսու Պատրիարք Կ.
Դանիէ Սողանէմէզեանց տեղափոխ
վրայ քահանայ ձեռնադրուի:

ԳՈՒՆԱՅԻ Պատ. փոխանորդ Տ.
Վահրէ Մ. վրդ. Պոլսու Պատրիարք Կ.
Դանիէ Սողանէմէզեանց տեղափոխ
վրայ քահանայ ձեռնադրուի:

ԳՈՒՆԱՅԻ Պատ. փոխանորդ Տ.
Վահրէ Մ. վրդ. Պոլսու Պատրիարք Կ.
Դանիէ Սողանէմէզեանց տեղափոխ
վրայ քահանայ ձեռնադրուի:

ԳՈՒՆԱՅԻ Պատ. փոխանորդ Տ.
Վահրէ Մ. վրդ. Պոլսու Պատրիարք Կ.
Դանիէ Սողանէմէզեանց տեղափոխ
վրայ քահանայ ձեռնադրուի:

Տ. Վահրէ Մ. վրդ. ընդհանուր Պատ.
փոխանորդի պաշտօնը և առաջնորդա-
կան ընտրութիւն կատարելու պաշտոն
ալ չէ յանձնուած իրեն: Տ. Վահրէ
Մ. վրդ. պաշտօնը առաջնաձեռնայն է,
և ասոր համար է որ Պատ. կոնդակ
չէ տրուած իրեն, և ոչ ալ ուրիշ պաշ-
տօնագրեր:

ՍՏԵՓԱՆ ԷՖ. ՄԱԿԱՐԱՆԻ որ երկ-
րորդ վարձարութեան գործողութեան
մը ենթարկուած էր Հիւսիսարեւելի
մէջ, կատարելապէս ապագայած ըլլա-
լով մէկ քանի օրէն կը մեկնէ իր
ծննդավայրը Պարտիզան: Մակարան
էֆ. իր խորին երախտագիտութիւնն ու
չնորհապարկութիւնը կը յայտնէ Պատ.
Հոգաբարձութեան, Տնօրէնութեան և
բոլորական Սարմիոյն, որոնց չնորհի-
ւալ, Հիւսիսարեւելի մէջ անմասնակի
ասպնդականութիւն մը վայելելէ ետք,
ապաքինուած կը մեկնէ հոնէ:

ԳԱՅԻԱՆ Որբանոցի ինքնակա-
լութիւնն զաղցր պատրաստանութիւնը
ունի հրապարակաւ իր ամենալիւրժ
չնորհապարկութիւնները յայտնելու բազ-
մադրին ուսուցչական Աղն. Ռեթէս
էֆ. Պէրսիլեանի որ յարեմաճած է
ինքնաբերաբար և այնքան ազնուօրէն
ինքնակալութեան արժանաւորութեան
տակ ընել 750 օրինակ «Ունիք և Յուշ»
անուն իր վերջին երկարութեանը զոր
մասնաւորապէս ապագայի առած է
յոգուտ Որբանոցին վաճառելու համար
ի յիշատակ իր վաղմտեղի Տիգրան:
Գրեցին զինք, որ 5 րդ. ծանուցած
էր նախապէս, 10 զրդ. է. և կը ծախ-
ուի Նախ. Պապիկեան զբառուելու:

Ի դէմք Գալ. Որբանոցի
ինքնակալութեան
Ատնայան
ՍՐԲՈՒՆԻ ԳԱՐԱԿԻՈՋԵԱՆ

ԴԵՂԱԿՈՐ Մաքսուտ էֆ. Նոր-
կիլէճեանի որդին Յակոբ էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

ՆԵՐՔԻՆ Սալապուր էֆ. որ Կայս.
Բոլշական վարձարանի զեղազորական
հիւզին կը հետեւէ, յալով զնոս.
Թեալ մը անպակարգ զեղազորի
վկայական ստացած է, որուն առթիւ
մեր անկեղծ խնդակցութիւնները կը
յայտնենք:

Թիւ նորարարական ազնիւ ամբիւն, երկա-
նիկ միութիւն մը մարկելով:

Տ. Նոյն օր, նոյն կեղեցիկին մէջ
կատարուեցան Նաւ. Արշակ էֆ. Հի-
սարեանի ամուսնութիւնը Օր. Մա-
րուի Ն

